

**Lise Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersinde Otantik Değerlendirme
Yaklaşımlarına Yönelik Görüşleri: Nitel Bir Araştırma**

Oğuz DİLMAÇ*
Sehran DİLMAÇ**

Özet

Bu araştırma, ortaöğretim görsel sanatlar dersinde uygulanan otantik değerlendirme yaklaşımlarına yönelik öğrenci görüşlerini belirlemek amacı yapılmıştır. Araştırma 2011-2012 öğretim yılının bahar yarısında Erzurum İli Yakutiye İlçesi'ndeki Erzurum Lisesi'nde yürütülmüştür. Araştırmada verilerin elde edilmesinde, Görsel Sanatlar Otantik Değerlendirme Sürecini Algılama Değerlendirme Formu (GSODSADF) kullanılmıştır. Veriler nitel veri analizi yönteminin içerik analizi tekniği ile değerlendirilmiştir.

Otantik değerlendirme sürecinde öğrenciler müze, sergi salonlarını ziyaret etmişlerdir. Bu ziyaretler sonucu öğrenciler buralarda gördüklerinden yola çıkarak görsel deneyimlerini, görsel alanda problem çözüme, tekniğin ve araç gerecin imkânlarını araştırma fırsatı bulmuşlardır. Bunların sonucunda tekniğin imkânlarını kullanma ve anlatım gücü ile tekniğin kurallarını sentezleyerek yeni yorumlara ulaşarak yenilik yaratıcılık gibi davranışlar sergiledikleri görülmüştür. Öğrencilerle yapılan görüşmeler araştırma sürecinde gerçekleşen müze ve sergi ziyaretlerinin farklılığı yönündedir. Bunun yanı sıra değerlendirme sürecini ve ürün dosyasını ilginç bulduklarını, öz değerlendirme ve grup değerlendirmesini olumlu karşıladıkları ifade etmişlerdir. Bunların yanı sıra bu uygulamalardan zevk aldıklarını, otantik değerlendirme ile ilgili gerçekleştirilen bu araştırma ve projeyi oldukça faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Tüm bu görüşlerin sonucunda öğrencilerin oldukça büyük bir kısmı görsel sanatlar dersine karşı düşüncelerinde olumlu bir değişim olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar, Otantik, Sanat Eğitimi, Değerlendirme, Yapılandırmacı Yaklaşım.

* Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı, oguzdilmac@atauni.edu.tr

** Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlik Öğrencisi, sehran1981@gmail.com

The Views of High School Students that Authentic Assessment Approach : A Qualitative Study

Abstract

The aim of this study is to determine students' views which visual arts course for authentic assessment approaches were made. Research was conducted in the spring semester of the 2011-2012 academic year in the district of Erzurum Province Erzurum High School, in Yakutiye. In the study, the Visual Arts Authentic Assessment Process Detection Evaluation Form (GSODSADF) was used. While acquiring the data, qualitative data were content analysis which belongs to qualitative data analysis methods.

In the process of authentic assessment museums, exhibitions and historical is seen as a way they visual experience, visual field problem solving, techniques and tools of the possibilities of research, technical possibilities of use and power of expression with the technical rules of synthesizing new reviews reaching innovation creativity as well as behaviors. In interviews with students in the research process they stated found museums and exhibitions and event process interesting. In addition to this, stated to they find it interesting and they practice before the product file, self-assessment and group assessment stated that they welcomed. They said they enjoyed from these applications as well as research and Project they stated that they found quite helpful. All of these views is quite a large portion of the students against the visual arts course have noted a positive change in thinking. In the end of study most of the students stated that they changed their views about visual arts into the positive way.

Key Words: Visual Arts, Authentic, Art Education, Assessment, Constructivist Approach.

Giriş

Görsel sanatlar dersi, öğrencinin duygu ve düşüncelerini çeşitli malzemeler kullanarak belirli tasarımlar sonunda iki veya üç boyutlu olarak ortaya koyduğu bir süreçtir. Bu süreç boyunca öğrencinin algısal, estetiksel nitelikleri ile kendini ifade etme becerilerinde gelişme olduğu düşünülmektedir. Gelişimin ölçülmesi ise öğrenme süreci kadar önem taşımaktadır. Çünkü öğrencinin ödevinin sonunda ortaya koyduğu ürünün dışında onun çabalarının, yani sanatsal deneyimlerinin de değerlendirilmesi gerekmektedir (Eisner, 1997; Mamur, 2009; Walker, 1998). Bu anlayış doğrultusunda MEB'in 2009 yılında revize ettiği 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar

Görsel Sanatlar Dersinin yeni öğretim programında da alternatif değerlendirme yaklaşımlarının görsel sanatlar dersinde kullanılması yönünde ifadelere yer verildiği görülmektedir (MEB, 2009).

Alternatif değerlendirme ilgili alan yazında çağdaş değerlendirme, informal değerlendirme, otantik değerlendirme, performans değerlendirme, betimleyici değerlendirme gibi isimlerle anılmaktadır (DiMartino ve Ark., 2007; Hamayan, 1995; Rennert-Ariev, 2005'den aktaran Şad ve Göktaş, 2013; 81). Bunların yanı sıra Colvin ve Vos (1997) 'da alternatif değerlendirme olarak otantik ve performans değerlendirmenin yaygın bir biçimde kullanıldığını ifade etmiştir.

Otantik öğrenme süreci otantik görevlerle başlayıp otantik etkinlikleri kapsayarak ve değerlendirmelerle yürütülen bir süreçtir. Bu süreçte otantik değerlendirme geleneksel değerlendirme yöntemlerinin alternatifidir ve bu nedenle alternatif ölçme araçlarını kapsar.

Geleneksel öğretim anlayışı doğrultusunda işlenen derslerin daha çok geleneksel araç ve yöntemlerle sınırlı kalması görsel sanatlar dersinin amaçlarını yapısı itibariyle karşılayamamaktadır. "Geleneksel yöntemlerde öğrencileri düşündüren, araştırmaya yönelten etkinlikler sunulmadığı; bilgiyi kullanma, problem çözme, kısacası bilgiyi yeniden yapılandırma fırsatları verilmediği için öğrenciler ezberledikleri yüzeysel bilgilerle mezun olmaktadır" (Açıkgöz, 2002; 63). Buna karşın sanat alanının bireyselliği ve özgünlüğü ön planda tutan kendine has bazı özellikleri bulunmaktadır. Bu özellikler ise geleneksel yöntemlerden farklı olarak daha esnek, kapsamlı, farklı becerileri ölçebilen süreç temelli alternatif ölçme değerlendirme araçlarını gerekli kılmaktadır. Çünkü sanat programlarının öğrenci üzerinde ne tür etkiler bıraktığını anlamak oldukça güçtür ve hassas ölçümler gerektirir. Ayrıca görsel sanatlar eğitiminde değerlendirme öncelikle çocuğun gelişimini gözlemele amacına dönüktür. Gerçek bir değerlendirme ise zaman alır. Her değerlendirme tekniği sanatsal öğrenmenin farklı boyutlarını ölçmektedir. Öğretmenin sanatsal öğrenme sürecinde bu farklılıkları bilmesi ve alternatif ölçme araç ve tekniklerini seçebilmesi gerekmektedir (Mamur, 2011).

Alternatif ölçme araçları içinde; oyunlar, bulmacalar, günlükler, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup tartışmaları, performans ölçme ve portfolyolar gibi araçlar yer almaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımda ortaya çıkan bu ölçme değerlendirme teknikleri öğretmenlere ortam düzenleme, tasarlama, yönlendirme gibi roller yüklemiştir (Mamur 2009; Yurdakul 2004). Bay (2008; 45) yapılandırmacı yaklaşımın öğrenme ilkelerini sıralarken anlamlı öğrenmenin otantik (gerçek) öğrenme görevleriyle oluştuğunu belirtir. Yapılandırmacı yaklaşım, öğrenme toplumdaki

öğrencileri, öğretmenleri ve uzmanları içeren otantik, ilgi çekici projeler üzerinde durur.

1. Otantik Etkinlik ve Otantik Değerlendirme

Eğitim alanında yeni bir kavram olarak karşımıza çıkan Otantik Öğrenme Glatthorn'a (1999) göre gerçek yaşam değerine ve öğrencilerin bilgiyi aktif olarak yapılandırma işlevlerine sahip, problem çözme ve açık uçlu görevleri tamamlama için kullanılan öğrenmedir. Geleneksel öğretim yaklaşımlarından daha karmaşık ve zorlayıcıdır.

“Otantik öğrenme gerçek dünyada yer alan durumları içeren etkinliklerde, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, araştırma, iletişim, problem çözme, girişimcilik, karar verme, kaynakları etkili kullanma, özyönetim gibi becerileri kazandırma ve uygulamayı temel alan bir stratejidir” (Bektaş ve Horzum, 2010; 24). Bu becerilerin kazandırılmasında ön plana çıkan nokta otantik etkinliklerdir. Otantik bir etkinlik, gerçek dünya bağlamında bilgi ve becerileri kazandırmak için öğrencinin aktif olduğu uygulamalarla öğrenme sağlar. İyi bir otantik etkinlik gerçek dünya ve alt görevlere bölünebilir nitelikte olmalıdır. Bu yönüyle otantik etkinliği oluşturan bir gerçek dünya problemi görevlerden oluşur.

Otantik etkinliklerin amacını gerçek toplumun kabaşık uygulamalarıyla çok yakından alakası olan öğrenme toplulukları oluşturmaktır. Otantik bir çevrede, öğrenciler kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenirler, kendi öğrenmelerini ve performanslarını izlemek ve yönetmek için üst düzey bilişsel becerileri geliştirmek zorundadırlar. İnsanlar, otantik görevlerde kabaşık halde çalıştıkları zaman, aktivitelere kendi bakış açılarını ve yapılarını geliştirirler. Bir problemi farklı açılardan ele alabilirler ve paylaşılmış anlamlar doğrultusunda anlamlar ve çözümler oluşturabilirler (Hsiao ve Daphne, 2007).

Otantik etkinlik; öğrenci tarafından araştırılabilecek karmaşıklıkta tek bir problem içeren, öğrencinin bu problemi tanımladığı ve etkinliği problemle mantıksal olarak ilişkilendirildiği bir süreçtir. Otantik etkinliklerdeki problemler gerçek dünya problemlerinin özelliklerini taşımaktadır.

Otantik etkinliklerdeki gerçek dünya ile ilişkili problemler, öğrenciler tarafından tanımlanıp anlaşıldıktan sonra çözümünü için gerekli olan görevler ortaya çıkar.

Bu görevler şu şekilde sıralanabilir;

a) Hayatla ilişki ve hayatın içinde kullanılabilir olma,

- b) Öğretim programı içerisinde tümleşik biçimde yer alma,
- c) Öğrenci seviyesine uygun karmaşık düzeyini sağlama
- d) Katılım ya da zorluk derecelerini öğrencilerin seçmesine bırakma gibi özelliklere sahip olmalıdır (Herrington, Oliver ve Reeves, 2002).

Otantik öğrenmenin temelinde otantik etkinlikler yer almaktadır. Bu etkinlikler kişinin amaçlanan öğrenmeyi meydana getirebilmesi için gerekli olan tüm sürecin planlanmasını ve uygulanmasını içerir. Süreç planlanırken süreci oluşturan temel unsur gerçek dünya problemidir. Problem etkinliklerin başlangıç noktasıdır. Öğrenci etkinlik boyunca problem çözümü ile öğrenme meydana getirecektir. Gerçek dünya problemlerinin çözümü bir saatlik bir ders ya da bir günle sınırlandırılmayacak kadar uzundur. Bu yönüyle otantik etkinlikler geniş bir zamanı kapsadığından bütünü içinde alt birimler içerebilecek nitelikte olmalıdır. Bu alt birimler, problemin içindeki görev ve alt görevlerden oluşmaktadır. Bu görev ve alt görevler birbirini tamamlayacak niteliktedir. Sonuçta otantik öğrenme otantik etkinliklerden, otantik etkinlikler problemlerden, problemlere yönelik çözümler ise görev ve alt görevlerden oluşan birimlerdir (Horzum ve Bektaş, 2012).

Otantik etkinlikler, gerçek dünya bağlamı içeren problemin analizi ile başlar. Öğrenci problem analizi ile problemi tanır ve problemin çözümüne ilişkin görev ve alt görevleri belirler. Belirlenen görev ve alt görevlerin zorluk dereceleri ve göreve katkı sağlama oranları öğrenciler tarafından belirlenir. Paylaşılan görevler yerine getirilerek etkinliğin amaçlarına ulaşılmış olur. Otantik etkinlikte tüm bu sürecin gerçekleşmesi, etkinliğin öğrenciyi motive etmesini ve edineceği bilgiyi hayatıyla ilişkilendirmesini sağlayacak gerçek amaçlar içermesi ile mümkün olur (Herrington, 2006). Otantik etkinliklerde yer alan problemler iyi tanımlanmamış ve gerçek dünya ilişkilerine sahip olmalıdır. Etkinliklerde öğrenciler tarafından araştırılacak bağımsız kısa alıştırma serilerinden çok, zamanın belli bir diliminde sürdürülen tek bir karmaşık görev bulunmalı ve öğrenciler bu göreve gerekli alt görevler tanımlayabilmelidir. Görevler disiplinler arası ve konular arası bilgi bütünlüğünü sağlayacak nitelikte olmalıdır. Görevin gerçekleşebilmesi için zamanın bir bölümünün araştırma için ayrılması gerekmektedir. Bu zaman aralığında öğrenciler ilişkili ve ilişkisiz bilgileri ayırt edebilmeli ve işbirlikli çalışma için yönlendirilmelidir. (Herrington ve Oliver, 2000; Herrington, 2006).

Otantik etkinlikler sonucunda otantik öğrenmenin değerlendirilebilmesi için değerlendirmenin de otantik olması gerekir (Koçyiğit ve Zembat, 2013; 293). Otantik değerlendirme performans, alternatif, doğrudan değerlendirme olarak da ifade edilmektedir. "Yazılı

ürünler, problem çözümleri, deneyler, sergiler, sunumlar, portfolyolar, öğretmen gözlemleri, kontrol listeleri, işbirlikli grup projeleri vb. değişik teknikleri içerir. Otantik değerlendirmeler öğrenci özelliklerini doğrudan ölçme amacını taşır” (Bay, 2008; 96).

Otantik değerlendirme, şu soruları yanıtlar: Öğrenciler bildikleriyle ne yaparlar? Onların ne bildiklerini nasıl biliriz? Eğitimciler giderek daha fazla süreç değerlendirme bilgisine sahip olmaya başlamışlardır. Onlar geleneksel standartlaştırılmış test puanlarının öğrenen performansını kayda değer biçimde ölçmediğinin farkındadırlar. Dahası bu testler belirli bir sürede becerilerin performans ve başarısını ölçme eğilimi gösterirler. Oysa otantik değerlendirme isminde olduğu gibi gerçektir. Otantik değerlendirme, izole edilmiş öğrenci fotoğrafından çok bütün öğrencileri sürekli olarak değerlendirme ve farklı veri toplama tekniklerini içerir. Veri toplama için olasılıklar sadece öğretmenin yaratıcılığı yoluyla sınırlanır ve sürekli yapılabilir (Horzum ve Bektaş, 2012).

Otantik öğrenmenin uygulandığı bir ortamda tek bir değerlendirme yönteminin benimsenmesi çok uygun değildir. Tek bir değerlendirme yönteminin yerine duruma uygun farklı yöntemlerin kullanımı önerilmektedir (Lombardi, 2007). Otantik öğrenmenin değerlendirilmesinde daha çok alternatif değerlendirme yöntemleri olan performansa dayalı değerlendirmeler tercih edilmektedir. Alternatif değerlendirme yöntemlerinde öğrencilerden beklenen beceriler öğrencilerle önceden paylaşıldığından süreç daha kolay ve etkili olmaktadır (Bektaş ve Horzum, 2010; 41). Yaygın olarak kullanılan otantik değerlendirme yöntem ve ölçme tekniklerinden bazıları aşağıda verilmektedir.

- “Öğrenci ürün dosyaları (Portfolyo)
- Performans görevleri
- Projeler
- Kontrol listeleri
- Derecelendirmeli puanlama anahtarı (rubrik)” (Bektaş ve Horzum, 2010; 44).

İlgili alanyazında otantik öğrenme ve otantik görevlerle ilgili yurtiçinde sınırlı sayıda araştırmanın olmasına karşın yurtdışı araştırmanın çokluğu dikkat çekicidir. Bu araştırmalar incelendiğinde öğrencilerin otantik değerlendirme süreçlerini daha çok benimsediği (Varley, 2008; Fook ve Sidhu 2010), otantik öğrenme ortamlarının bilişsel ve duyuşsal becerilerine olumlu etkileri olduğu (Bolin, Khramtsova ve Saarino 2005), otantik öğrenme sürecinin bireylerin problem çözme becerilerini geliştirdiği (Risko,

Osterman ve Schussler 2002) araştırma sonuçlarından elde edilen bulgularda ortaya konulmaktadır. Alanyazın taraması sonucu ulaşılabilen araştırmaların bulguları göz önüne alındığında otantik öğrenme ve otantik değerlendirme eğitimi ortamlarında akademik başarının artması, erişimi, kalıcılık ve tutum düzeyleri açısından olumlu sonuçları olduğu görülmektedir. Bu noktadan hareketle araştırmada, ortaöğretim görsel sanatlar dersinde uygulanan otantik öğrenme yaklaşımlarının ve otantik değerlendirme yöntemlerinin öğrencilerin derse karşı olan görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma nitel bir çalışmadır. Veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeni ile daha sistematik ve karşılaşılabılır bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 1999). Bu nedenle eğitim bilim çalışmalarında daha yaygın bir biçimde uygulanan bir görüşme tekniğidir.

Çeşitli kavramların, karşılaşılan problemlerin ve süreçlerin yorumlanmasını içeren nitel araştırmalar süreç olarak, araştırmanın değişik katmanları arasında içsel bağlantıların araştırmacı tarafından yönetilmesi ile ortaya çıkan veri ve analizlerin yer aldığı bir kapsamı içerir. Bu süreç esas olarak çalışmanın kapsamı ile ilişkili olarak günlük hayatın çeşitli boyutlarının gözlenmesi, betimlenmesi ve analizinde kullanılan yöntemler arasındaki içsel ilişkilerin nitel araştırmacılar tarafından yönetilmesine dayanır (Miller&Dingwall, 1997).

2.2. Çalışma Grupları

Araştırmanın nitel bir çalışma olmasından dolayı, araştırmada görüşmeler olasılık temelli olmayan örneklem seçim tekniklerinden amaçlı örneklem tekniğine göre, 2011-2012 öğretim yılında Erzurum Lisesinde okuyan ve çalışmaya katılmaya istekli olan 11 kız 9 erkek toplam 20 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Örneklem seçiminde, öğrencilerin ailelerinin benzer sosyo-ekonomik duruma sahip olmaları, okul başarıları ve cinsiyetlerinin eşit olmasına dikkat edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

2.3.1. Görsel Sanatlar Otantik Değerlendirme Sürecini Algılama Değerlendirme Formu (GSODSADF)

Otantik değerlendirme uygulanan öğrencilerin otantik değerlendirme süreci ile ilgili algıları belirlemek amacıyla, araştırmacı

tarafından yarı yapılandırılmış “GSODSADF” görüşme formu ilgili literatür göz önünde bulundurularak ve uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Formda bulunan soruların kapsam ve geçerliliği alan eğitimcisi bir öğretim üyesi tarafından gözden geçirilmiştir. “GSODSADF” formu uygulama sonrası, öğrencilere kendi izinleriyle uygulanmıştır. Formda otantik değerlendirme sürecinin boyutları ile ilgili altı soru yer almaktadır.

Bu görüşme ile öğrencilerin görsel sanatlar dersinde otantik öğrenme ve otantik değerlendirmeye ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla sorulan sorulara cevap vermeleri istenmiştir.

GSODSADF'deki sorular ile öğrencilerin bu ünite de kullandıkları değerlendirme yöntem ve teknikleri ile daha önceki ünitelerde kullanılan değerlendirme yöntem ve tekniklerini karşılaştırmaları istenmiştir. Bu ünite de kullanılan değerlendirme yöntemlerinin bilgi ve becerilerini daha iyi ölçüp ölçmediği hakkındaki düşünceleri, ünite de kullanılan değerlendirme formları hakkındaki düşünceleri, bu ünite de kullanılan değerlendirme yöntem ve tekniklerini diğer ünite ve derslerde kullanmak isteyip istemedikleri hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Bunların yanı sıra bu değerlendirme yöntemlerinin kendilerine ne kazandırdığı ve eklemek istedikleri düşüncelerinin olup olmadığı ile ilgili de boyutlar belirlenmeye çalışılmıştır.

2.4. Uygulama

Uygulama süreci ünitenin otantik değerlendirme yaklaşımlarına göre planlanması, ünitenin tanıtımı, kavram haritası ve konuların belirlenmesi, öğrenci ilgi ve eğilimleri doğrultusunda konu dağılımı, otantik görevlerin verilmesi, grup ya da sınıf tartışmaları, özetlemeler, paylaşımlar, otantik değerlendirme aşamalarından oluşmaktadır.

Araştırma 2011-2012 eğitim-öğretim yılı süresi içinde tasarlanmıştır. Araştırmada işlenecek konular, örnek senaryolar, yararlanılacak kaynaklar, problemlerin olası çözümleri, kullanılacak ölçme araçları, öğrencilerin belirlenmesi vb. gibi hazırlıklar 2011-2012 eğitim-öğretim yılının güz döneminde yapılmıştır. Çalışmanın uygulama kısmı ise bahar döneminde gerçekleşmiştir. Araştırmanın uygulama aşaması haftada bir saatlik dersler olmak üzere, “Tarihi Çevre ve Müze Bilinci” ünitesinde, beş hafta sürmüştür.

Otantik öğrenme yaklaşımına dayalı öğrenme ortamları hazırlanmıştır. Bu öğrenme ortamının otantik öğrenmenin iki koşulu olan, öz düzenleme ve karmaşık öğretimsel işleri kapsayacak şekilde olmasına dikkat edilmiştir. Otantik öğrenme özelliklerine uygun olarak diyalog, araştırma, uygulama çalışmaları, öz değerlendirme, akran değerlendirmesi,

problem çözüme, bilgileri paylaşmaları, etkileşimde bulunmaları ve ortak bilgi üretimi için iş birliği yaparak çalışmalarının yanı sıra bireysel ve grup projelerinde sorumluluk almalarını ve bunu paylaşabilmelerini sağlayacak sosyal etkileşimlerin yoğun olduğu bir öğrenme ortamı sunulmaya çalışılmıştır.

Bir sonraki aşamada, ders süreci ve “Tarihi Çevre ve Müze Bilinci” ünitesi hakkında bilgilendirme yapılarak öğrenme süreçlerini planlama etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden dönem sonuna kadar birlikte çalışmak istedikleri dördümlü grup arkadaşlarını belirlemeleri istenmiştir. Öğrencilere otantik öğrenme teknikleri hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Ünite'nin kapsamı dâhilinde Web destekli olarak verilen bu bilgiler içinde otantik öğrenme uygulamaları, müze ziyareti öncesi yapılacak işlemler ziyaretin süresi, yanlarına almaları gereken malzemeler (kalem, büyüteç, boya kalemleri izin verilmesi halinde fotoğraf makineleri) ve müzelerde yapılmaması gerekenler hakkında bilgilendirilmişlerdir. Ayrıca öğrencilere müzede neler görebilecekleri ile ilgili ön bilgiler verilmiştir. Bu konuda ilgili literatür araştırmalarından yararlanılmıştır (Buyurgan ve Mercin, 2005). Konu ile ilgili sınıf içinde beyin fırtınası tekniği uygulanmıştır.

Ülkemizde bulunan çeşitli illerdeki müzelerin ve tarihi binaların web sayfalarındaki video ve sanal gezi yapılan görsel unsurlar öğrencilere izletilmiştir.(http://www.ankarasanalgezinti.com/anitkabir/Anitkabir_Kurtulus_Savasi_Muzesi_Canakkale_Savasi_Panoraması.php, <http://www.3dmekanlar.com/tr/3d-muzeler.html>).

Öğrencilere “Tarihi Çevre ve Müze Bilinci” ünitesiyle ilgili Otantik Görev verilmiştir. Bu görev için öğrencilere “Otantik Görev Yönergesi” hazırlanmış ve bu yönergeye göre otantik görevlerini gerçekleştirmeleri istenmiştir. Öğrenciler otantik görevlerde çalışmak istedikleri konuları ve problemleri belirlemişlerdir. Gruplar süreçteki çalışmalarına göre değerlendirilmiş ve değerlendirmelerin nasıl olacağı konusunda bilgilendirilmişlerdir. Değerlendirme süreçlerinde öğrencilerin katılımı da sağlanmıştır.

Uygulamaların başında belirlenen gruplar, otantik görevlerde elde ettikleri bilgileri belirlenen tarihte düzenlenen ünite sempozyumu ile sınıfla paylaşmışlardır. Öğrenciler konuları ile ilgili yaptıkları araştırmalarını düzenli bir rapor haline getirerek sınıfa sunmuşlardır. Sunu sırasında öğrenciler drama, poster gibi etkinlikler yaparak paylaşımlarını gerçekleştirmişlerdir. Paylaşım sonunda öğrenciler arkadaşlarına soru yöneltmişler ve eleştirilerde bulunmuşlardır. Öğrenciler uygulama çalışmasında da kolaj tekniğini kullanarak “çevremizdeki tarihi eserler”

konulu afiş çalışmaları yapmışlardır. Daha sonra bu çalışmalar Erzurum Lisesi koridorlarında sergilemişlerdir.

Otantik değerlendirme yaklaşımları kapsamında ünite de Öğrenci Ürün Dosyası çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin “Tarihi Çevre ve Müze Bilinci” ünitesinde öğrendikleri konularla ilgili tüm bilgi ve becerilerini yansıtacak ürünleri bir klasörde toplamaları hedeflenmiştir. Ünite başlamadan önce öğrencilere Öğrenci Ürün Dosyası (Portfolyo) çalışmaları ve çalışma sürecinin nasıl işleyeceği hakkında bilgi verilmiştir. Ürün Dosyalarının iç kapaklarına kontrol çizelgeleri eklenmesi gerektiğini bunların nasıl doldurulması gerektiği açıklanmıştır. Kendi ürün dosyalarını kendilerinin değerlendirmesinin de önemli olduğu bunu yaparken nasıl bir yol izleyecekleri örneklerle gösterilmiştir. Öğrencilere çalışma süreci ve öğrenci ürün dosyasının işlevlerinin önemi anlatılmış, örneklerle somutlaştırılmış ve onların katılımının önemi vurgulanarak, öğrenciler motive edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmada ünite sonunda nitel veri toplamak amacıyla öğrencilere süreci değerlendirmelerine yönelik Görsel Sanatlar Otantik Değerlendirme Sürecini Algılama Değerlendirme Formu (GSODSADF) gönüllü öğrencilere doldurulmuştur.

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen verilerinin analizi için, nitel verilerin düzenlenmesinde önemli bir kolaylık sağlayan veri kodlaması yapılarak, elde edilen veriler kategoriler altında sınıflandırılır ve anlamlı hale getirilir. Böylelikle farklı bölümlerde yer alan ve anlam bakımından ilişkili olan verilerin bir araya getirilmesi ve ilişkilendirilmesi mümkün olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada nitel verilerin düzenlenmesinde önemli bir kolaylık sağlayan veri kodlaması yapılarak, veriler anlamlı hale getirilmiştir. GSODSADF formu ile elde edilen veriler nitel veri analizi yönteminin içerik analizi tekniği ile değerlendirilmiştir. İçerik analizi araştırmacı dâhil üç öğretmen tarafından gerçekleştirilmiştir. İlgili veriler tablolaştırılarak araştırmanın bulgular kısmında ayrıntılı olarak verilmiştir.

Görüşmeler, öğrencilere kendilerini rahat hissedebilecekleri bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler, yaklaşık olarak 10–15 dakika sürmüş ve ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Araştırmada sözel verilerin analizinde nitel veri analiz teknikleri kullanılmıştır. Sözel verilerin analiz sürecinde kullanılan teknikler ise Miles ve Huberman (1994; 10)'in nitel veri analiz

yaklaşımı- olan veri azaltma (data reduction), veri sunma (data display) ve veri doğrulama (data verify)'dir.

Veriler belirli kategorilerde kodlanarak güvenilirliği için uyuşum yüzdesine bakılmıştır. Uyuşum yüzdesi hesaplanırken (Miles ve Huberman, 1994:64; Keeves ve Sawden, 1994: 1469): Güvenirlik = (tüm uyuşulan kategorilerin sayısı) / (tüm uyuşulan ve uyuşulmayan kategorilerin sayısı) formülü uygulanmıştır. Hesaplanan güvenirlilik katsayısı .87'dir. Elde edilen bu değer araştırma güvenilirliği için yeterli görülmektedir.

3. Bulgular ve Yorum

Geleneksel değerlendirme yöntemlerine bir alternatif olarak geliştirilen otantik değerlendirme performansı ölçmeyi ön plana alır. Bu doğrultuda öğrencilere verilen otantik görevler ve bu görevlerde gerçekleştirdikleri çalışmaların değerlendirilme sürecine ilişkin öğrenci görüşleri bu bölümde tablolaştırılarak tartışılmıştır.

3.1.Ortaöğretim Öğrencilerinin Otantik Değerlendirme Sürecine İlişkin Algılarına Yönelik Nitel Verilerin Analizi

Araştırmada öğrencilerin otantik değerlendirme sürecine yönelik algılarını belirlemek için öğrencilere "Otantik değerlendirme sürecini nasıl algılamaktadırlar?" sorusuna cevap aranmıştır. Bu soruya yanıt aramak amacıyla öğrencilerin GSODSADF belgelerini doldurmaları sağlanmıştır. Formda otantik değerlendirme sürecinin boyutları ile ilgili altı soru yer almaktadır. Aşağıda bu sorulara verilen yanıtlar irdelenmiştir.

Tablo 1. Görsel Sanatlar Dersinde "Tarihi Çevre ve Müze Bilinci" Ünitesi Boyunca Yaptığınız Çalışmaları Bundan Önceki Görsel Sanatlar Dersi Ünitelerindeki Yaptıklarınızla Karşılaştırdığınızda Ne Gibi Farklılıklar Olduğunu Düşünüyorsunuz?

Kodlar	f	%
Müze ve galeri ziyaretleri	9	45
Ürün Dosyası	2	10
Öz değerlendirme ve Akran Değerlendirmesi	2	10
Zevk alma	2	10
Araştırma ve Proje	2	10
İlginç	3	15
Toplam	20	100

Tablo 1. incelendiğinde öğrenciler %45 oranında *müze ve sergi ziyaretlerini* farklı bulduklarını belirtmişlerdir. İlginç bulan öğrencilerin oranı %15 iken, ürün dosyasını %10, öz değerlendirme ve akran değerlendirmesini %10, zevk alma %10, araştırma ve projeyi farklı bulan öğrencilerin %10 oranında gerçekleştirmiştir. Tablo 4.'deki sonuçlara dayanarak öğrencilerin aktif oldukları ve etkili olarak görsel sanatlar dersini işlediklerinin farkında oldukları söylenebilir. Bazı öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö4. *Görsel Sanatlar dersinde bu ünitelerden önceki ünitelerde konuları öğretmeni dinleyerek işliyorduk. Bu ünite ise, öncekinden farklı olarak gezerek, görerek, inceleyerek, tartışarak işledik. Bu ünite diğer ünitelerden daha zevkli olduğunu düşünüyorum.*

Ö7. *Önceki ünite de dersi sadece sınıfta işliyorduk. Şimdi ise öğretmenimiz bizi sergiye, müzeye götürdü. Ayrıca çevremizdeki tarihi eserleri daha iyi tanıyabilmemizi için bizlere görevler verdi. Bu dersi daha zevkli yaptı.*

Ö8. *Eski görsel sanatlar derslerinde sadece resim yapıyorduk.. Ünite ile ilgili gezi yapmıyorduk. Grup tartışmaları yapmıyorduk. Şimdi grup çalışmaları yapıyoruz. Geziler yapıyoruz. Ünitemizle ilgili etkinlikler yaptık. Grup ve sınıf tartışmaları yapıyoruz. Okulumuzdaki müzemize evlerimizdeki eski eşyaları getirerek katkıda bulduk.*

Ö11. *Bu ünite de öncekilerden farklı olarak portfolyo yaptık, Konumuzla ilgili yerlere gittik. Sergi açtık. Çevremizdeki binaların hangilerinin tarihi eserler olduğunu öğrendik. Eskiden önem vermediğim binaların çok önemli eserler olduğunu ve korunması gerektiğini anladım.*

Ö14. *Diğer üniteleri öylesine işledik, geçtik. Bu ünite de hiç duymadığım şeyleri duydum otantik değerlendirme, portfolyo'yu daha önce hiç duymamıştım. Öğretmenimizin verdiği tarihi eserlerimiz ile ilgili görevleri yaparken çok mutlu oldum. Çünkü tarihi eserlerimizin önemini kavradım. Müzeye gittik, Erzurum'da yaşamış eski insanların kullandıkları araç gereçler, takılar, toprak kaplar, kilden eşyaları gördük daha sonra bunların resimlerini sınıfta yaptık.*

Tablo 2. Görsel Sanatlar Dersinin Bu Ünitelerinde Kullanılan Otantik Değerlendirme Yöntemlerinin Bilgi ve Becerilerinizi Daha İyi Ölçtüğünü Düşünüyor Musunuz?

	f	%
Evet	16	80
Hayır	2	10
Kararsızım	2	10
Toplam	20	100

Tablo 2. incelendiğinde Görsel Sanatlar Otantik Değerlendirme Sürecini Algılama Değerlendirme Formuna gönüllü olarak yanıt veren 20 öğrenciden 16'sının (%80), otantik değerlendirme yöntemlerinin bilgi ve becerilerini daha iyi ölçtüğünü düşündüklerini ifade etmişlerdir. Otantik değerlendirme yöntemlerinin bilgi ve becerilerini daha iyi ölçmediğini düşünenlerin oranı ise %10'da (2) kalmıştır. Araştırma bulguları açısından elde edilen bu sonuç otantik değerlendirmenin bilgi ve becerilerini daha iyi ölçmelerine olan katkısının karşılaştırmalı ölçek puanlarıyla incelendiği verilerden bağımsız olarak, öğrencilerin otantik değerlendirme ile ilgili kendilerine ait düşünceleri olması bakımından önemli görülmektedir.

Karakuş (2009) tarafından gerçekleştirilen "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapıcı Öğrenme ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Akademik Başarı, Kalıcılık ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi başlıklı araştırmasında elde ettiği sonuçlarda bu bulguları destekler niteliktedir. Karakuş araştırması sonucunda otantik değerlendirme yaklaşımında yer alan değerlendirme yöntem ve tekniklerini öğrencilerin ilgi ile uyguladıkları ve bunun sonucunda değerlendirme süreci ile ilgili olumlu geribildirimler verdikleri sonucunu elde edilmiştir.

Öğrencilerin otantik değerlendirmeye dayalı ortamda çeşitli konular üzerinde çalışmışlardır. Belirledikleri amaçlarına ulaşabilmek için adapte olmuşlardır. Bu durumla ilgili olarak öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö9. *Dersin her aşamasında bizim de olmamız, dersi gerçekten öğrenmemizi sağladı.*

Ö16. *Dersi uygulamalı olarak işlememiz bizim aktif olmamızı sağladı ve bu da öğrenme için verimli oldu şeklinde bir ifade de bulunmuştur.*

Otantik değerlendirme yaklaşımları ile öğrenme süreci içerisinde etkin ve yapılandırıcı katılımcılar haline gelen öğrenciler kendi zihinlerindeki bilgiler kadar (içsel çevre) dışsal çevreden edindikleri bilgilerden de faydalanarak anlamları, amaçları ve stratejileri etkin bir şekilde yapılandırabilmişlerdir. Bütün bu öğrenmeyi kolaylaştırıcı uygulamalar sonucunda öğrenciler otantik değerlendirmeye dayalı ortamın öğrenmeye katkısı olduğunu düşünmüş olabilirler.

Tablo 3. Bu Ünite de Kullanılan Değerlendirme Formları Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

Kodlar	f	%
Adil	8	40
Zor	2	10
Farklı	3	15
Kolay	2	10
Zevkli	5	25
Toplam	20	100

Tablo 3.'deki yanıtları incelendiğinde öğrencilerin otantik değerlendirmede kullanılan değerlendirme formlarını ağırlıklı olarak, %40'ı adil olduğunu ve %25'inin ise zevkli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bunun yanı sıra %15'i farklı olduğunu, %10'u zor olduğunu ve gene %10'nun da kolay olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Öğrenciler değerlendirme formları ilgili düşüncelerinin olumlu olduğu görülmektedir.

Günümüzde sanat eğitiminde değerlendirmenin tüm dünyada sorunlu bir konu olduğunu bilmektedir (Al-Amri, 2011). Bu durum diğer branşlar içinde geçerlidir. Nazlıççek ve Akarsu'nun (2008) "fizik, kimya ve matematik öğretmenlerinin değerlendirme araçlarıyla ilgili yaklaşımları ve uygulamaları" başlıklı araştırmalarında branş öğretmenlerinin değerlendirmede alternatif değerlendirme araçlarını kullanmayı bilmedikleri için tercih etmediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin öğretim sürecini değerlendirmede alternatif değerlendirme araçlarını kullanmaları dersin belirlenen amaçlara ulaşabilmesinde çok önemlidir. Bu nedenle burada elde edilen öğrenci görüşleri büyük önem taşımaktadır.

Amerika Birleşik Devletlerinde sanat eğitimine yön veren kuruluşlardan biri olan Ulusal Sanat Eğitimcileri Derneği'nin (NAEA), sanat eğitimcisi adaylarının eğitimleri sırasında uygun değerlendirme tekniklerini

uygulayabilmeleri için onlara sorumluluklar verilmesi gerektiği yönünde öğretmen yetiştiren kurumlara çeşitli önerilerde bulunduğunu görmektedir (NAEA, 2009b). Sanat eğitimcileri için standartlar ortaya koyan bu dernek aynı zamanda görsel sanatlar eğitimcilerinin öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesinde birden fazla yöntemi kullanmaları yönünde tavsiyelerde bulunmaktadır (NAEA, 2009a). Gerek ülkemizde gerekse yurt dışında sanat eğitiminde değerlendirme konusunda karşılaşılan zorlukları aşabilmek için otantik değerlendirme yaklaşımının uygulandığı öğretim ortamlardan yararlanılabilir.

Otantik değerlendirme yaklaşımları doğrultusunda öğrencilere doldurulan değerlendirme formları ile ilgili öğrenci yanıtlarından bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö1. Bu uygulamayı daha önce hiçbir derste görmedim. Bu derste kullandığımız değerlendirme formlarının nasıl not aldığımızı görmemiz açısından çok faydalı olduğunu düşünüyorum.

Ö12. Bu üniteye uyguladığımız değerlendirme formlarını kullanma yaptığımız hataları ve eksiklikleri süreç bitmeden görebilmemize olanak sağladığı için daha adil bir notlandırma sağladığını düşünüyorum.

Ö14. Diğer ünitelerde dersler daha sıkıcı geliyordu. Ama bu üniteye daha kolay geldi. Daha farklıydı.

Ö18. Değerlendirme formlarını doldurmak farklı geldi ama zor olduğunu düşünüyorum.

Ö19. Bu üniteye öğretmenimiz tarafından nasıl dolduracağımızı söyleyerek bizlere verdiği değerlendirme formlarını nasıl dolduracağımı başlangıçta anlamamıştım. Fakat daha sonra ünite faaliyetleri sırasında bunu nasıl yapacağımı daha iyi kavradım. Bana kolay ve zevkli geldi.

Tablo 4. Bu Değerlendirme Yöntemlerini Diğer Derslerde ve Ünitelerde Kullanmak İster misiniz?

	f	%
Evet	18	90
Hayır	2	10
Toplam	20	100

Tablo 4. incelendiğinde otantik değerlendirme yöntemlerinin diğer derslerde ve ünitelerde kullanmak isteyen öğrencilerin oranı %90 olduğu, kullanmak istemeyenlerin oranı ise %10'da kalmıştır. Öğrencilerin %90'ı otantik değerlendirme yöntemlerinin diğer derslerde ve ünitelerde kullanmak istediklerini belirtmeleri öğrencilerin bu uygulama boyunca

kendilerini mutlu hissetmeleri, rahat bir şekilde düşüncelerini ifade edebilmeleri ve zevk almaları sonucu gerçekleşmiş olabilir. Zimmerman (1989), öğrencinin kendi kendisini, arkadaşlarını değerlendirmesine imkân verildiğinde, üst biliş becerisinin gelişmesi sürecine olumlu etkileri olacağını belirtmiştir. Üst biliş seviyelerinin gelişmesi sonucu, öğrenenlerin öğrenme sürecindeki bilgileri daha etkili bir şekilde kazanmalarına, depolamalarına ve ifade etmelerine imkân tanır. Dolayısıyla otantik değerlendirmeye dayalı öğretim ortamının sağladığı üst biliş becerisi gelişimi öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini artırmasına neden olmuş olabilir. Bu durum değerlendirme boyutunda daha çok ön plana çıkmış olmalıdır. Bu durum öğrencilerin bu uygulamayı diğer derslerde ve ünitelerde de uygulamayı istemelerini açıklar niteliktedir.

Öğrenci görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö3. İsterim. Diğer üniteler sıkıcı idi ve aldığımız notları neye göre aldığımızı bilmiyorduk. Bu yöntem daha şeffaf. Nasıl not aldığımızı biliyoruz. Hatta notlarımızı kendimiz veriyoruz.

Ö4. Bu değerlendirme yöntemlerini diğer derslerde de kullanmak isterim. Bunun nedeni ise, konuları daha iyi anladığımı düşünüyorum. Çifte Minareli Medrese'nin yapı sırasında yaşananlar ile ilgili öğretmenimin anlattıkları çok ilginç geldi. Ayrıca bu yöntem hoşuma gitti.

Ö5. Evet, kullanmak isterim. Çünkü bu yöntemle ünitedeki konuları daha iyi anlayabileceğimi gördüm.

Ö10. Bence bu uygulama bütün derslerde yapılmalı bilgi daha kalıcı olur.

Ö17. Diğer derslerde de mutlaka uygulanmalı. Değerlendirme formları bizi geliştiriyor.

Tablo 5. “Tarihi Çevre ve Müze Bilinci” Ünitesinden Sonra Görsel Sanatlar Dersleriyle İlgili Görüşlerin/Duygularında Olumlu Olumsuz Bir Değişim Oldu mu?

	f	%
Evet, Olumlu değişim oldu	18	80
Hayır, olumsuz bir değişim oldu	2	10
Olumlu veya olumsuz bir değişim olmadı	2	10
Toplam	20	100

Tablo 5. incelendiğinde öğrencilerin %80'ninin otantik öğrenme ve otantik değerlendirme yaklaşımlarına uygun olarak işlenen "Tarihi Çevre ve Müze Bilinci" Ünitesinden sonra görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinde olumlu bir değişim olduğunu ifade ettikleri görülmesine karşı, olumsuz bir değişim olduğunu belirten öğrenci sayısı %10 olmuştur. Bunun yanı sıra öğrencilerin %10'unu "Tarihi Çevre ve Müze Bilinci" ünitesinden sonra görsel sanatlar dersleriyle ilgili görüşlerin/duygularında olumlu veya olumsuz bir değişim olmadığı şeklinde görüş bildirmiştir.

"Tarihi Çevre ve Müze Bilinci" ünitesinden sonra görsel sanatlar dersleriyle ilgili görüşlerin/duygularında olumlu olumsuz bir değişim oldu mu? Sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların bazıları aşağıda sunulmuştur.

Ö2. Öğretmenimizin rehberliğinde dersle ilgili kararlar ve sorumluluklar aldık. Bence derslerde öğrenciye bu tip sorumluluklar vermek öğrencinin güvenini artıracaktır. Bu durumda derse karşı olan ilgimiz artacaktır. Ayrıca öğretmenimizin bizi müze ve sergilere götürmesi ilgimi arttırdı.

Ö3. Otantik görevler sayesinde derslerde kendimi aktif hissettim. Görsel sanatlar dersinin bu kadar ilgi çekici olabileceğini bilmiyordum.

Ö9. Bu derste ezberden uzaklaşarak çevremizdeki tarihi eserlerimizi kendimiz araştırdık sonra sınıfta yaptığımız sunumları ve afiş çalışmalarını çok beğendim. Afiş sergisinde çalışmamı görmek beni çok mutlu etti. Müze gezisi sonrası yaptığımız yorumlama çalışmalarının yaratıcılığımızı geliştirdiğini düşünüyorum.

Ö14. Öğretmenimizin bizleri gruplara ayırarak çevremizdeki tarihi eserleri araştırma ödevleri vermesi sonra bu araştırma sonuçlarını sınıfta sunmamız bende sorumluluk alma hissini yaşattı. Kendimi öğretmen gibi hissetti. Öğretmenimizin bu yaptıkları benim görsel sanatlar dersine olan düşüncelerimi değiştirdi. Bende ilerde görsel sanatlar öğretmeni olmak istiyorum.

Ö18. Görsel sanatlar dersine ilişkin düşüncelerimde bir değişim olmadı. Müze gezisinde çok sıkıldım.

Tablo 6. Otantik Değerlendirme Yöntemlerinin Bu Derste Sizlere Ne Kazandırdığını Düşünüyorsunuz?

Kodlar	f	%
Bilgi ve becerileri (değerlendirme, araştırma, öğrenci ürün dosyası, eleştirme) artırma	7	35
Tarihi eserleri tanıma	3	15
Sanat eserlerini tanıma	3	15
Sanatın hayatımızdaki yerini kavrama	4	20
Bilgi, duygu ve düşüncelerimizi açıkça aktarma	3	15
Toplam	20	100

Tablo 6'da ki öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin %35'i otantik değerlendirme yöntemlerinin bilgi ve becerilerini artırdığını belirtilmektedir. Öğrencilerin %20'si otantik değerlendirmenin sanatın hayatımızdaki yerini kavramalarına neden olduğunu, %15'i tarihi eserleri tanımalarına neden olduğunu, %15'i sanat eserlerini tanımalarına ve diğer 15'lik bölümü ise bilgi, duygu ve düşüncelerini açıkça aktarmalarına yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Verilen yanıtlarda öğrencilerin değerlendirme yöntemlerinin kendilerine çok şey kazandırdığını dile getirmişlerdir. Değerlendirme yöntemlerinin bilgilerin özellikle bazı becerilerini geliştirdiğini eklemişlerdir. Bazı öğrenciler bu yöntemleri eğlenceli bulduklarını açıklamışlar ve kendilerinde zevk duygusunu geliştirdiğini belirtmişlerdir.

Otantik değerlendirme yöntemlerinin bu derste sizlere ne kazandırdığını düşünüyorsunuz? sorusuna öğrencilerin verdikleri cevapların bazıları aşağıda verilmiştir.

Ö2. Bu değerlendirme yöntemi ile araştırma nasıl yapılır ve kendimizi değerlendirmeyi öğrendim. Birde eskiden yanından geçip gittiğimiz tarihi binaların aslında bizler için ne kadar önemli olduklarını ve onları korumamız gerektiğini anladım. Bu derste kazandığım bu bilgilerin geleceğimi şekillendireceğini düşünüyorum.

Ö8. Bu değerlendirme yöntemlerinin gerçekleştirilmesi için yaptığımız çalışmalarda etrafımızdaki tarihi eserleri tanıma fırsatı buldum. Ayrıca nelerin tarihi eser olduğunu öğrendim.

Ö11. *Bu değerlendirmeler eleştiri becerimizi arttırdı. Portfolyo hazırlamayı üniversiteye gitmeden gördüğüm için kendimi şanslı görüyorum.*

Ö14. *Öğretmenimizin bizi gezmek için götürdüğü sergilerde gördüğümüz resimleri inceleyerek sanat eserleri hakkında bilgiler edindim. Çevremiz hakkında bilgi sahibi olmamız gerektiğini bunun için gözlemler yapmamız gerektiğini öğrendim.*

Ö15. *Grubumuzla konu olarak seçtiğimiz ödevi hazırlarken sanatın bir toplum için ne kadar önemli olduğunu gördüm. Bu değerlendirme bana çok şey kazandırdı.*

Yukarıda yer verilen öğrenci görüşleri incelendiğinde otantik değerlendirme yaklaşımlarına dayalı olarak yürütülen “Tarihi Çevre ve Müze Bilinci” ünitesi ile ilgili olarak öğrencilerin otantik değerlendirmenin bileşenlerini iyi düzeyde algıladıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin otantik değerlendirme yaklaşımının bileşenleri ile ilgili olarak olumlu düşüncelere sahip olan öğrencilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Az da olsa öğrenciler arasında olumsuz görüş ifade eden, değerlendirme sürecinin zor olduğunu açıklayanlar olduğu görülmektedir. Ayrıca otantik değerlendirme yaklaşımlarının görsel sanatlar dersine olan görüşlerinde bir değişiklik yapmadığını ifade eden öğrenci sayısı da oldukça azdır.

Sonuç

Öğrencilerle etkinlik sonu yapılan görüşmelerde araştırma sürecinde işlenen ünite müze ve sergi ziyaretlerini farklı bulduklarını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra ilginç bulduklarını, ürün dosyasını daha önce uygulamadıklarını, öz değerlendirme ve grup değerlendirmesini olumlu karşıladıkları ifade etmişlerdir. Bunların yanı sıra bu uygulamalardan zevk aldıklarını, araştırma ve projeyi oldukça faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Tüm bu görüşlerin sonucunda öğrencilerin oldukça büyük bir kısmı görsel sanatlar dersine karşı düşüncelerinde olumlu bir değişim olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenciler otantik görevler sayesinde derslerde kendilerini aktif hissettiklerini söylemişlerdir. Öğrenci görüşleri incelendiğinde, öğrencilerin otantik değerlendirme yöntemlerinin bilgi ve becerilerini artırdığını da belirtmişlerdir. Öğrenciler otantik değerlendirmenin sanatın hayatımızdaki yerini kavramalarına neden olduğunu, tarihi eserleri ve sanat eserlerini tanımalarına ve bilgi, duygu ve düşüncelerini açıkça aktarmalarına yardımcı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca

öğrenci ürün dosyalarının incelenmesi sonucunda, öğrencilerin sanat eseri üzerinden düşünmüş oldukları ve bu sürecin onları sanat eserinin farklı yönlerini ve sanatın ne olduğunu anlamaya yönelttiği görülmüştür. Sanat eleştirisi sürecinin, öğrencilerin sanata dair fikirler oluşturmasında etkili olduğu görülmüştür. Bunun sonucu olarak çevrelerindeki tarihi eserlerin korunması ve yaşatılması gerektiği, düşüncesini benimsedikleri görülmüştür.

Araştırmanın uygulama etkinliği çerçevesinde müze, sergi ve tarihi mekânları gezen öğrenciler buralarda gördüklerinden yola çıkarak elde ettikleri görsel deneyimlerini çeşitli teknikler kullanarak yansıtmışlardır. Bu çalışmalarda görsel alanda problem çözme, tekniğin ve araç gerecin imkânlarını araştırma, tekniğin imkânlarını kullanma ve anlatım gücü ile tekniğin kurallarını sentezleyerek yeni yorumlara ulaşarak yenilik yaratıcılık gibi davranışlar sergiledikleri görülmüştür. Yapılan uygulama çalışmalarının sonunda öğrenciler kendilerini ve birbirlerini değerlendirmişlerdir. Bu durum etkinlikler süresince daha fazla fikir paylaşımında bulunmalarını, sorumluluk hissetmelerini, öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine ve birbirlerine öğretmelerine yönelik etkileşimin oluşmasını sağlamıştır. Öğrenciler bu durumun daha adil bir değerlendirme olduğu yönünde de görüş bildirmişlerdir.

Bu sonuçlara dayanarak öğrencilerin otantik değerlendirme yaklaşımının geleneksel öğretim yaklaşımından daha etkili gördükleri söylenebilir. Elde edilen veriler ışığında ileri araştırmalara yönelik şu önerilerde bulunulabilir:

- Otantik değerlendirme yönelik öğretmen adaylarına lisans düzeyinde, öğretmenlere ise hizmet içi eğitim faaliyetleri ya da uzaktan öğretim yolu ile bu yöntem tanıtılabilir.
- Otantik görevlerin başarı ile yürütülmesi, öğrencinin bu süreçte doğru yönlendirilebilmesi ve değerlendirilme yapılabilmesi için ortaöğretim programında Görsel Sanatlar Dersine ayrılan sürenin mutlaka artırılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Açıkgöz, K. (2002). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Al-Amri, M. (2011). Assessment Techniques Practiced In Teaching Art at Sultan Qaboos University in Oman. *International Journal of Education Through Art*, 7(3), 267-282.

- Bay, E. (2008). *Öğretmen Eğitiminde Yapılandırmacı Program Uygulamalarının Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum.
- Bektaş, M., Horzum M. B. (2010). *Otantik Öğrenme*. (Birinci Baskı), Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bolin, A.U., Khramtsova, İ., & Saarnio, D. (2005). Using Student Journals to Stimulate Authentic Learning: Balancing Bloom's Cognitive And Affective Domains, *Teaching of Psychology*, 32(3).
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Müze Eğitimi ve Uygulamaları*, Ankara: GÖRSED Yayınları.
- Colvin, S. ve Vos, K.E. (1997). Authentic Assessment Models For Statistics Education. Gal, I. and Garfield, J. B. (Ed.), *The Assessment Challenge in Statistics Education*. (ss. 27-36). IOS Press.
- DiMartino, J., Castaneda, A., Brownstein, M. ve Miles, S. (2007). Authentic Assessment. *Principal's Research Review*, 2(4), 1-8.
- Eisner, E. (1997). *Educating Artistic Vision*. New York: Macmillon.
- Fook, C. Y., & Sidhu, G.K. (2010). Authentic Assessment And Pedagogical Strategies In Higher Education. *Journal of Social Sciences*, 6 (2), 153-161.
- Glatthorn, A. A. (1999). *Performance Standards & Authentic Learning*. Larchmont, NY: Eye on Education.
- Hamayan, E. V. (1995). Approaches to Alternative Assessment. *Annual Review of Applied Linguistics*. 15, 212- 226
- Herrington, J. (2006). Authentic E-Learning İn Higher Education: Design Principles For Authentic Learning Environments And Task. World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higer Education, Chesepeake, Va, <http://ro.uow.edu.au/edupapers/29> adresinden 23.02.2012 tarihinde indirilmiştir.
- Herrington, J., Oliver, R. (2000). An Instructional Design Framework for Authentic Learning Environments, *ETRÉD*, 48(3), 23-48.
- Herrington, J., Oliver, R. ve Reeves, T. C. (2002). Patterns of Engagement in Authentic Online Learning Environments. ASCILITE 2002. <http://www.ascilite.org.au/conferences/auckland02/proceedings/papers/085.pdf>, Erişim Tarihi: 23.02.2012.
- Horzum, Barış, M., Bektaş, M. (2012), Otantik Öğrenmenin Topluma Hizmet Uygulamaları Dersini Alan Öğretmen Adaylarının Derse Yönelik Tutum ve Memnuniyetine Etkisi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, C:20, No:1, 341-360.

- Hsiao L. and Daphne J.W. (2007). "CSCLtheories:Computer-Supported Collaborative Learning" www.edb.utexas.edu/csclstudent/dhsiao/theories.html. Erişim Tarihi: 18.11.2011.
- Karakuş, F. (2006), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapıcı Öğrenme ve Otantik Değerlendirme Yaklaşımlarının Öğrencilerin Akademik Başarı, Kalıcılık ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana.
- Keeves, J. P. Ve Sawden, S. (1994). Descriptive Data, Analysis Of. T. Husen, ve N.Postlethwaite (Ed.). The International Encyclopaedia of Education (S. 1464- 1475. LoMra: Pergamon
- Koçyiğit, S. ve Zembat, R. (2013). Otantik Görevlerin Öğretmen Adaylarının Başarılarına Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [Hacettepe University Journal of Education]*, 28(3), 291-303.
- Lombardi, M. (2007). Authentic Learning For The 21th Century: An Mamur, Overviewi Educause Learning Initiative Ed: Oblinger, D. <http://educause.edu/ir/library/pdf/ELI3009.pdf>. Erişim tarihi: 03.11.2011.
- N. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Öğrencilerinin Sanatsal Yeterliliğini Ölçme ve Değerlendirmede EGD'nin (Portfolyo) Rolü*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Mamur, N. (2011), Görsel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının alanlarına yönelik ölçme ve değerlendirme araç ve yaklaşımlarına ilişkin yeterlikleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ankara, C:9, S:3. s. 597-626.
- MEB, (2009), Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Görsel Sanatlar (Resim) Dersi Öğretim Programı, MEB Yayınları, Ankara.
- Miller, G., & Dingwall, R. (1997). Context And Method In Qualitative Research. London: Sage.
- Miles, B., M. & Huberman, A., M. (1994). Qualitative Data Analysis (20Ed.). London: SagePub.
- Nazlıççek, N, Akarsu F, (2008), Fizik, Kimya Ve Matematik Öğretmenlerinin Değerlendirme Araçlarıyla İlgili Yaklaşımları ve Uygulamaları, *Eğitim ve Bilim*, Cilt:33, Sayı: 149, s. 3-17.
- National Art Education Association (NAEA) (2009a), 'Professional Standards For Visual Arts Educators', www.arteducators.org. Erişim Tarihi 10 Ekim 2011.

- National Art Education Association (NAEA) (2009b), 'Standards For Art Teacher Preparation', www.arteducators.org. Erişim: 10 Ekim 2011.
- Rennert-Ariev, P. (2005). A Theoretical Model For The Authentic Assessment Of Teaching. *Practical Assessment Research and Evaluation*, 10(2), 1-11.
- Risko, V. J., Osterman, J. C., & Schussler, D. (2002). Educating Future Teachers By Inviting Critical Inquiry. The Annual Meeting Of The American Educational Research, New Orleans. ERIC Document Reproduction Service ED466471
- Şad, S, N, Göktaş, Ö, (2013), Öğretim Elemanlarının Geleneksel ve Çağdaş Ölçme Değerlendirme Yaklaşımlarının İncelenmesi, *Ege Eğitim Dergisi*, 2013 (14) 2: 79-105.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurdakul, B. (2004). *Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Öğrenenlerin Problem Çözme Becerilerine, Bilişötesi Farkındalık Ve Derse Yönelik Tutum Düzeylerine Etkisi İle Öğrenme Sürecine Katkısı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Varley, M. A. (2008). Teachers' And Administrators' Perceptions of Authentic Assessment At A Career And Technical Education Center. Unpublished Doctoral Dissertation. The Graduate School of Education of Fordham University, New York.
- Walker, J. (1998). Process Portfolios As A Means For Formative and Summative Evaluation Of Student Work In The Visual Arts. *Paper Presented at the Annual Meeting of the Mid-Western Educational Research Association*. Chicago.
- Zimmerman, B. J, (1989), A Social Cognitive View of Self-Regulated Academic Learning, *Journal of Educational Psychology*. 81(3):329-339.
- http://www.ankarasanalgezinti.com/anitkabir/Anitkabir_Kurtulus_Savasi_Muzesi_Canakkale_Savasi_Panoraması.php, Erişim: 03.04.2012.
- <http://www.3dmekanlar.com/tr/3d-muzeler.html>, Erişim: 23.02.2012.

